

Vergaderjaar 2008–2009

23 490

Ontwerpbesluiten Unie-Verdrag

EQ

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 26 maart 2009

De vaste commissie voor de JBZ-Raad¹ heeft in haar vergadering van 17 februari 2009 gesproken over het verslag van de informele JBZ-Raad van 15 en 16 januari 2009. De leden constateren dat tijdens de Raad onder meer is gesproken over de verordening Rome III².

De commissie heeft de minister van Justitie bij brief d.d. 17 februari 2009 om een nadere toelichting gevraagd op het standpunt dat door de Nederlandse regering ter vergadering is ingenomen en verzocht nader in te gaan op het Franse compromisvoorstel.

De minister heeft op 25 maart 2009 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor de JBZ-Raad,
Kim van Dooren

¹ Samenstelling: Holdijk (SGP), Dölle (CDA), Van de Beeten (CDA), Broekers-KnoI (VVD), De Graaf (VVD), Kox (SP), voorzitter, Essers (CDA), Meurs (PvdA), Eigeman (PvdA), Engels (D66), Franken (CDA), vice-voorzitter, Van Kappen (VVD), Peters (SP), K.G. de Vries (PvdA), Haubrich-Gooskens (PvdA), Reuten (SP), Koffeman (PvdD), Böhler (GL), Van Bijsterveld (CDA), Strik (GL), Lagerwerf-Vergunst (CU), Duthler (VVD), Vliegenthart (SP), Kuiper (CU) en Yildirim (Fractie-Yildirim).

² Zie dossier 3.3.27 op www.europapoort.nl

BRIEF AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Den Haag, 17 februari 2009

De commissie voor de JBZ-Raad heeft in haar vergadering van heden gesproken over het verslag van de informele JBZ-Raad van 15 en 16 januari 2009. De leden constateren dat tijdens de Raad onder meer is gesproken over de verordening Rome III, waarbij in het verslag wordt opgemerkt dat «de meeste ministers die het woord voerden, [aangaven] weinig heil te zien in versterkte samenwerking» op dit dossier. Hoewel de leden van de commissie gelet op de eerdere bespreking van de ontwerpverordening aannemen dat ook de Nederlandse regering tot deze groep behoort, blijkt dit niet uit het verslag. Zij verzoeken u dan ook een nadere toelichting te geven op het standpunt dat door de Nederlandse regering ter vergadering is ingenomen. Tevens verzoeken zij u in uw reactie gaan op (de voordelen van) het Franse compromisvoorstel.

De leden van de commissie zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

De voorzitter van de commissie voor de JBZ-Raad,
M. J. M. Kox

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 maart 2009

In antwoord op de vraag van de commissie voor de JBZ-Raad van 17 februari 2009 over de ontwerpverordening Rome III bericht ik u als volgt. De ontwerpverordening betreft een wijziging van de Brussel III-verordening (EG nr. 2201/2003 van 27 november 2003, PbEU L 338) waarmee het conflictenrecht ter zake van echtscheiding geüniformeerd wordt. Bij de onderhandelingen over deze ontwerpverordening bestond reeds eensgezindheid tussen de lidstaten over de mogelijkheid om partijen de mogelijkheid van een beperkte rechtskeuze te geven, mits sprake is van verbondenheid met het land van het gekozen recht. Die verbondenheid werd uitgewerkt in een zogenaamde «aanknopingsladder». De eensgezindheid ontbrak evenwel over de vraag hoe de regels eruit zouden moeten zien als geen rechtskeuze wordt gemaakt. Zoals bekend ligt de in een dergelijke situatie verplichte toepassing van recht van een ander rechtstelsel dan het eigen rechtstelsel voor een aantal landen zeer gevoelig. Vervolgens is de mogelijkheid van versterkte samenwerking aan de orde gekomen. Volledigheidshalve wijs ik erop dat de Commissie nog steeds niet met een voorstel voor versterkte samenwerking aan de Raad is gekomen.

Ik wil vooropstellen dat naar mijn oordeel de regeling van Brussel IIbis voldoet: de wederzijdse erkenning van echtscheidingsbeslissingen is al gerealiseerd. Ik heb dit ook aangegeven tijdens de bijeenkomst van de JBZ-raad op 24 en 25 juli 2008 (*Kamerstukken II 2007/08, 23 490, nr. 516*). Ik heb destijds tevens aangegeven niet principieel tegen versterkte samenwerking op dit gebied te zijn en toegezegd dat als er eenmaal een voorstel voor versterkte samenwerking zou liggen, Nederland constructief aan de onderhandeling zou bijdragen, zonder daarbij overigens te willen aangeven dat Nederland bij voorbaat aan deze versterkte samenwerking zou willen meedoen. Bij die gelegenheid heb ik ook op het eerdere Franse compromisvoorstel gewezen, dat nog nauwelijks aan de orde is geweest in de eerdere onderhandelingen over Rome III. Dit voorstel is in de Raad nog steeds niet grondig onder de loep genomen. Tijdens de informele JBZ-vergadering van 15 en 16 januari 2009 heb ik opnieuw aandacht gevraagd voor nadere bestudering van dit Franse voorstel.

Wat betreft de inhoud van het Franse compromisvoorstel het volgende. Dit voorstel betreft de toepassing van de leer van het zogenaamde facultatieve conflictenrecht. In die situatie past de rechter de *lex fori* toe, tenzij een partij de toepassing van vreemd recht claimt op basis van een in de verordening opgenomen aanknopingsladder. In dat laatste geval bepaalt de rechter het toepasselijk recht aan de hand van die aanknopingsladder. De laatste versie van het Franse compromisvoorstel gaat uit van de volgende aanknopingsladder:

- a. de gemeenschappelijke nationaliteit van de echtgenoten, of, bij gebreke daarvan,
 - b. de gemeenschappelijke gewone verblijfplaats, of, bij gebreke daarvan,
 - c. de laatste gemeenschappelijke gewone verblijfplaats van de laatste een of twee jaar, of, bij gebreke daarvan,
 - d. het recht van de staat waar de zaak aanhangig wordt gemaakt.
- Als echtscheiding volgens het op basis van de criteria a, b, of c aangewezen recht niet mogelijk blijkt te zijn, past de rechter de *lex fori* toe.

Over de verschillende modaliteiten van het voorstel, bijvoorbeeld de volgorde van de aanknopingspunten a, b of c, zou uiteraard verder moeten worden onderhandeld. Daarbij kan onder meer rekening worden

gehouden met de modaliteit zoals geadviseerd door de Staatscommissie voor het internationaal privaatrecht op 28 maart 1995. De Staatscommissie adviseerde de Wet conflictenrecht echtscheiding aan te passen, waarbij evenals in het Franse compromisvoorstel wordt uitgegaan van de toepasselijkheid van de *lex fori*. In afwijking van de *lex fori* zou dan het recht van een gemeenschappelijke vreemde nationaliteit van partijen dienen te worden toegepast als hiervoor gezamenlijk is gekozen dan wel een eenzijdige keuze onweersproken is gebleven of als de keuze voor dit recht slechts door één partij is gedaan, doch beide partijen een werkelijke maatschappelijke band hebben met het land van die gemeenschappelijke nationaliteit.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin